

Laahâ

puásuituálulaavâ nubástutmist

Ovdâskode miärdâs miäldásávt
nubástuttoo puásuituálulaavâ (848/1990) 14 § 1 moomeent, 15, 21, 22 já 30 §, 43 § paječaalá já 1 moomeent sehe 47 já 52 §, tagarin ko tain láá 14 § 1 moomeent já 52 § laavâst 688/2025 sehe 21 já 22 § uassin laavâst 285/2013, sehe
lasettuvvoo 10 §:n uddâ 3 moomeent sehe laahân uddâ 1 a, 16 a, 19 a já 22 a §, 6 c loho sehe 52 a já 52 b § čuávuvávt:

1 a §

Laavâ ulme

Taan laavâ ulmen lii visásmittid ekologisávt, ruttátuálulávt já sosiallávt kilelis puásuituálu vuáđuiávtuid sehe turvid sámmilijđ algáaalmugin vuoigádvuodâ jieijâs kielâ já kulttuur paijeentolâmân já oovdedmân.

10 §

Poccui pyehtim palgâs kuávlun

Ko poccuuh láá puohtum palgâs kuávlun já merkkejum puohtum iälu puásujin palgâs puásuiluváttálmân kyeskee iávtuttásân, te puásui-iššeed kalga toimáttid poccui vyełgimpalgâs puásui-išedân ääšist tuodâstus, mast čialgá poccui luovátteijee já luuvijn puohtum poccui meeri.

14 §

Palgâs čuákkim čuákán koččom

Palgâs čuákkim čuákánkoččoo lii palgâs haldáttâs. Ton lasseen palgâs haldáttâs kalga koččod palgâs čuákkim čuákán, jis palgâs uásáliih, kiáh omâsteh ucemustáá love prosentid palgâs uásálijđ lohopoccuin, tom väätiđ tiätu ääši čuávdim várás. Jis čuákkim ij lah puávdejum čuákán mánuppaje ääigist tast, ko vátamuš tuodâstette čaittui, Purrámušvirgádâh puáhtá adelid váttei vuoigádvuodâ koččod čuákkim čuákán. Čuákkim koččoo čuákán almottássáin, mon kalga almostittid palgâs kuávlust leváttum aavisist ucemustáá čiččâm peivid ovdil čuákkim. Almottâs ij kuittág taarbâš almostittid, jis paalgâs meerrid, et čuákkimpovdiittásah uásálijđ toimáttuvvojeh palgâs miärdâs miäldásii viestâdemuáli kevttimáin vuolgáttum šledgáhámásiijn viestáin tai reiváin ucemustáá 14 peivid ovdil čuákkim. Jis povdiittâs puáhtá toimáttid puoh uásálijđ šledgáhámásiijn viestáin, te povdiittâs kalga vuolgáttid ucemustáá 10 peivid ovdil čuákkim. Jis palgâs čuákkim tai palgâs haldáttâs lii meridâm, et čuákkimân puáhtá uásálistid meid tiätujotoláhohtávuodâ já teknisii išeniävu kevttimáin, te čuákkimpovdiittásân heiviittuvvoo ovtâstuslaavâ (503/1989) 24 § 2 moomeent.

15 §

Jienâstem palgâs čuákkimist

Palgâs čuákkimist uásálâš uázžu jienâstid nuuvt mangáin jienáin ko sust láá lohopoccuuh. Jienâvääldi iä kuittâg nuurâ 22 a § 2 momentist uáivildum poccuuh, maid uásálâš lii kuáddám keeppidhannáa. Uásáliist lii vuoigâdvuotâ kevtid jienâstemvuoigâdvuodâs meid äššilmuu peht. Kihheen ij uázžu čuákkimist jienâstid jienâmeerijn, mii västid paijeel 10 prosentid palgâs uásálj lohopoccui meereest tãi paijaan stuárráabin ko 21 § 1 moomeent vuáduld asáttum uásálâškuáhtásii elettempoccui enâmusmeeri.

Čuákkim miärdâssân kiäččo uáivil, mon eenâbloho adelum jienâin lii tuárjum. Jis jienah šaddeh táásá, te saavâjodettejee uáivil čuávdá peic vaaljain vyerbi.

16 a §

Palgâs čuákkim miärdâssâi tiättunadelem

Kiäččo, et palgâs uásálâš lii finnim tiädu palgâs čuákkim miärdâssâst čuákkim äigipaje äägi.

Mii 1 momentist asáttuvvoo, heiviittuvvoo meid miärdâssân, mii laavâ miel toimáttuvvoo poostâ peht finnimtuodâstus vuástá tãi mudoi tuodâstum vuovvijn, jis uásálâš, suu lavâlâš ovdâstejee tãi äššiolmooš lii uásálistám palgâs čuákkimân.

Jis uásálâš, suu lavâlâš ovdâstejee tãi äššiolmooš ij lah uásálistám palgâs čuákkimân, te 2 momentist uáivildum miärdâs kalga adelid sierâ tiättun haldáttâhlaavâ (434/2003) 59 § miäldâssâžžân táválâžžân tiättunaddelmin. Miärdâs puáhtá muulsâiävtulávt adelid tiättun šleđgâhámásii ášástálmist virgeomâhâštoomâst adelum laavâ (13/2003) 19 § miäldâssâžžân táválâžžân šleđgâhámâssâžžân tiättunaddelmin palgâs miärdâs miäldâssii viestâdemuáli kevttimáin, jis uásálâš ij lah almottám palgâsân, et sun kiäldádât vuástávâldimist šleđgâhámâsijd tiättunaddelmijd.

Jis palgâs čuákkim miärdâs tiättunaddelmist kiävttoo almostiättunadelem ige lah máhduľâš almostittid haldáttâhlaavâ 62 §:st uáivildum äššikirje uáinimnáál aasátmân kyeskee almottâs palgâs viermisiiđoin, te ceehi puáhtá heiviittid toin naaliñ, et virgeomâháá viermisiiđoin uáivilduvvojeh Palgâsij ovtâstus viermisiiđoh.

19 a §

Iästulâšvuotâ, haldáttuv almoslaavâi heiviittem já virgeovdâsvástádâs

Ton estihánnáa, mii haldáttâhlaavâst asáttuvvoo, palgâs uásálii, haldáttâs jeessân já äššilmuu iästulâšvuotân palgâs čuákkimist jienâstidijn heiviittuvvoo, mii ovtâstuslaavâ 26 § 1 já 3 momentist asáttuvvoo jeessân já äššilmuu iästulâšvuodâst. Haldáttâhlaavâst asáttum njuolgâdusâi estihánnáa haldáttâs jeessân já puásui-iššeed iästulâšvuotân heiviittuvvoo ton lasseen, mii ovtâstuslaavâ 37 §:st asáttuvvoo haldáttâs jeessân já toimâulmuu iästulâšvuodâst.

Palgâs čuákkimân uásálistee uásálâžžân sehe palgâs haldáttâs jesânân já puásui-išedân heiviittuvvojeh rikosriävtálii virgekenigâsvuotân kyeskee njuolgâdusah talle ko sij tipšoh almos haldáttâhpargoid. Almos haldáttâhpargo tipšomist šoddâm vaahâg sajanmäksimân heiviittuvvoo, mii almossiärvâduv já virgeulmuu sajanmäksimkenigâsvuodâst sehe virgetoimâst šoddâm vaahâg sajanmäksimist asáttuvvoo vaahâgsajanmäksimlaavâst (412/1974).

Ovdeláa 2 momentist mainâšum olmooš kalga almos haldáttâhpargo tipšodijnis nuávdittid, mii haldáttâhlaavâst, šleđgâhámásii ášástálmist virgeomâhâštoomâst adelum laavâst,

virgeomâhái tooimâ almosvuodâst adelum laavâst (621/1999), kielâlaavâst (423/2003), säämi kielâlaavâst (1086/2003) já tiätusyejilaavâst (1050/2018) asáttuvvoo.

3 loho

Poccui meeri

21 §

Poccui enâmusmeeri

Staatâräädi asáttássáin asáttuvvoo love ihán häävild, kalle elettempoccuu paalgås uázžu kuávlustis jyehi ive toollád já kalle tággáár poccuu palgås uásáláš uázžu enâmustáá omástid. Eromáš suujâst enâmuspuásuimeerijd puáhtá staatâräädi asáttássáin mutted loveihepaje ääigi siste.

Ovdeláá 1 momentist uáivildum palgås elettempoccui enâmusmeerijd aasâtdijn kalga kiddid huámášume toos, et palgås poccui, moh kuáduuttuvvoje tálvikuátumijn, meeri ij kuárju tálvikuátumij kilelis pyevtitemnaavcâ pajjeel.

Jis puásuitalu ulmemiäldásáš hárvuttem tom váátá, te paalgås puáhtá enâmustáá ihán häävild meridid, et ton kuávlust tollum elettempoccui enâmusmeeri lii enâmustáá 20 prosentid 1 moomeent vuáduld asáttum enâmusmeerijd ucceeb.

Palgås miärdás kalga máhđulii nubástusucâmist peerusthánnáá nuávdittid, jis haldáttáhriehti ij nubenáál meerrid tohhum vaidálus keezild. Jis miärdás váátá poccui mere kepidem, meeri kepiduvvoo 22 §:st asáttum vuovvijn.

Paalgås kalga adelid miärdásás tiáttun Purrâmušvirgádâhân, Laapi eellimvyeimikuávdázân já Palgâsij ovtâstusân.

22 §

Poccui keeppidmist meridem

Palgås kalga jyehi ive meridid ton kuávlust tipšomnáál poccui mere keeppidmist čuávuváá puásuitaluive siste. Kepidemnáál meereest kalga meridid toin naalijn, et palgås tai puásuimâsteijee elettempoccui meeri ij paijaan 21 § 1 tai 3 momentist teikká 40 b § 3 momentist uáivildum enâmusmeerijd paajaabel. Vuosâsajasávt kalga kepidid iärâsij ko palgås uásálij omâstempoccui mere. Palgås uásálij poccuin kepiduvvoje vistig poccuuh, moh uásálijn láá eenâb ko sijjân nanodum enâmusmeeri teikká 10 §:st uáivildum kiäldu vuástásávt tai mainâšum ceehist uáivildum lovetáá.

Ovdeláá 1 momentist uáivildum kiápádásâi maŋa kepiduvvoje palgås uásálij omâstem poccuuh toi mere miäldásii koskâvuodâst. Paalgås puáhtá kuittâg eromáš suujâst meridid, et palgås uásálij poccui mere ij taarbáš kepidid, já talle västideijee meeri kepiduvvoo eres puásuimâsteijein sii poccui mere miäldásii koskâvuodâst. Paalgås puáhtá meid meridid, et poccui mere miäldásii koskâvuodâst spiehâstuvvoo toi oosij ko lii tárbu čuosáttid kiápádâs eres koskâvuodâst vuosijd já ive puárâsub poccuid tai tot lii velttimettum šovâttensarvai riittäjeijee mere turvim várâs. Jis paalgås lii meridâm sämitiggeest adelum laavâ (974/1995) 4 §:st uáivildum sämmilij päikkikuávlul ulguubeln heivittemnáál vuáhâduvâst, mon njuolgâdusâi miäldásávt láá nanodum uásáláškuáhtásiih enâmuspuásuimereh toid uásálijd, kiäh láá iävtutátulávt čonâsâm nuávdittid vuáhâduv njuolgâdusâid, poccui mere miäldásii koskâvuodâst puáhtá spiehâstid meid tai uásálij kooská.

Jis lii tuodânalásáš, et poccui meeri šodâččij palgås toimâittáá čuávuváá puásuitaluive pajaniđ suovvum enâmusmere paajaabel, paalgås puáhtá meridid, et poccuid kalga jo jottee puásuitaluive kepidid. Keeppidmân heivittuvvoo 1 já 2 moomeent.

Palgâs 1 já 3 momentist uáivildum miärdâsâid kalga nubâstus ucâmist peerusthännâá nuávdittid, peic jis haldâttâhriehti meerid nubenâál.

Taan ceehist uáivildum kiápádâsâi vuádustâssân kiávtojeh jo-uv majemustáá nanodum puásuiluvâttállâm miäldâsiih tâi jottee ive puásuimereh.

22 a §

Poccui kepidem tooimânpieijâm

Palgâs uásálâš kalga kepidid poccuidis mere 22 §:st uáivildum palgâs miärdâs miäldâsâvt.

Kiäččoo, et puásui lii kepidum, jis tot lii njuovvum tâi 10 § 3 momentist uáivildum vuovvijn tuodâstteht luovâttum palgâs ulguubel ton puásuituáluive ääigi, kuás kiápádâs olášuttoo, teikkâ jis tot lii ton ääigi siste mudoi ko njuovâmáin jáammâm puásui.

Jis poccui meeri ij lah palgâs miärdâs miäldâsâvt kepidum ton puásuituáluive ääigi, kuás kiápádâs olášuttoo, te uásálii kenigâsvuotâ kepidid poccuid siäilu viidâ čuávuváa puásuituáluive ääigi. Paalgâs kalga toollâd uásálâškuhtâsâvt kirje keeppidhännâá kuodđum poccuin. Ko uásálâš keeppid poccuidis, te kiäččoo, et kiápádâsah čyecih vuosâsajasâvt reekkigtuálun merkkejum kuáridmáid puárâsumosist aalgâtmáin já tast maŋa koččâmušâst lejtee ihân kyeskee kepidemkenigâsvuotân.

Paalgâs kalga jieškode-uv puásuituáluive nuvâdijn almottid Purrâmušvirgádâhân keeppidhännâá poccui jyehi-iválijd uásálâškuhtâsâjd meerijd toi oosij ko toh mereh pajaneh kulmâ prooseent koččâmušâst lejtee uásálii elettempoccui olesmere paajaabel.

Paalgâs puáhtâ meridid, et puásui, mon uásálâš lii 2 momentist uáivildum vuovvijn já uáivildum äigipaje ääigi kepidâm nuuvt, et uásáliist ij lamaš toos kenigâsvuotâ, puáhtâ luuhâd kepidum puásujin čuávuvái enâmustáa viidâ puásuituáluive ääigi olášuttemnáál kiápádâsâin. Paalgâs kalga toollâd uásálâškuhtâsâvt kirje miärdâsâs miäldâsâvt muuneeld kepidum poccuin.

Paalgâs puáhtâ 22 §:st uáivildum miärdâsâstis meridid, et tot olášut kepidem palgâs ornim pygâlysâin toi puásuiomâsteijei peeleešt, kiäh iä jiejah keeppid poccuidis mere. Poolis puáhtâ tátudijn adelid virgeiše miärdâs olášutmân uásálisteid, jis pargo tipšom iästoo tâi jis tot lii monnii eres suujâ keezild taarbâšlâš. Virgeišseest asâttuvvoo poolislaavâ (872/2011) 9 lovo 1 § 3–6 momentist.

Purrâmušvirgádâh puáhtâ adelid täärhib miärdâsâid keeppidhännâá kuodđum poccuid kyeskee reekkigtuálu ráhtimist kevtum luámáttuvâin.

30 §

Puásuiluvâttállâm

Paalgâs kalga jieškode-uv puásuituáluive ääigi ráhtid pygâlysâi vuáduld luvâttállâm palgâs uásálii omâstem poccuin (puásuiluvâttállâm). Puásuiluvâttálmân kalga vâldid meid eres palgâs kuávlust lejtee poccuid, maid omâsteijeh pygâlysâi ulguubeln láa váldâm kiávttusis. Ton lasseen puásuiluvâttálmân kalga vâldid palgâs čuákkim meridem vuádujurdui miäldâsâvt poccuid, moh láa mudoi páaccâm pygâlysâi ulguubel.

Siämmaálágân luvâttállâm kalga ráhtid tain poccuin, moh láa pygâlysâst pahudum kuullâd eres palgâsâid.

Palgâs uásáliist lii kenigâsvuotâ almottid palgâsân taid poccuidis lohomiärân kyeskee tiäduid, moh tarbâšuvvojeh puásuiluvâttállâm ráhtim várâs.

Puásuiluvâttállâm naanoodmân kyeskee miärdâs lii vyeimist nubâstus ucâmist peerusthännâá, peic jis haldâttâhriehti meerid nubenâál.

Täärhib njuolgâdusah puásuiluvâttálmist adeluvvojeh staatâräädi asâttâssâin.

6 c loho

Poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuáváameh

40 a §

Poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám ráhtim

Paalgás kalga ohtii love ivveest ráhtid já tuhhiittid poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám, mii miäruštâl tooimâid kuátumij kevttim ornim várás vuovvijn, mii torvee kilelis já maangâhámásii kuáttumpirrâs kuhes äigikoskâin já mii toin naalijn tuärju táálái já puáttei suhâpuolvâi máhđulâšvuodâid härjuttid puásuituálu.

Paalgás kalga tipšom- já kevttimvuávám valmâštálmist kuullâđ páihálijd eennâm- já meccituálu ovdâsteijee tááhuid, jis vuávám siskeeld sâmmilij päikkikuávlv ulguubel sajadum eres ko staatâ, kieldâi, servikuudij tâi palgâs uásálij omâstem kuávluin olâšuttum tooimâid, moh lohtâseh huksiimân tâi luándu ovdii tilân maaccâtmân teikkâ poccui fastâluándusii lasepiemmâmân.

Paalgás kalga ovdil poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám tuhhiittem táttuđ Laapi eellimvyeimikuávdâá ciäkkámuš tast, et tiävdâ-uv vuávám toos taan laavâst asâttum vátámušâid. Tuhhiittum vuávám sehe ciäkkámuš já vuáđustálmijd máhđulii spiehâstmân tast, mii tast lii oovdânpuohtum, kalga toimâttid kyehti mánuppaje ääigi siste vuávám tuhhitmist Purrâmušvirgádâhân.

Vuávám tuhhitmân kyeskee miärádâs lii vyeimist máhđulii nubâstus ucâmist peerusthánnâá, jis nubâstusuuccâmtuámustovli ij nubenáál meerid.

40 b §

Poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám siskáldâs

Poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávámist kalga kuvviđ palgâs poccui kuátumij tááláá tile já tehâlumosijd tiäđust leijee luánduáárvuid sehe kuávdâid kuátumij tilân já puáttee kiävtun já kuátumâid vaigutteijee eres eennâmkevttimân lohtâseijee aášijd já uhketahheid. Ton lasseen kalga kuvviđ poccuin viljâlmâid já fastâ aassâmkuávlvöld šaddee hááitui estâlmân lohtâseijee vuávâlâšvuodâid. Vuávámist kalga asâttid kuátumij tile turviimân já toi kilelis kevttimân lohtâseijee uulmijd sehe kuvviđ uulmij juksâm várás olâšuttemnáál vaigutteijee tooimâid.

Poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám toimân kalga valjiđ aainâs-uv kyehti čuávuváin tooimâin:

1) jävilkuátumij tile pyeredem čuujootmâin tálvikuátumijd, moh iä kevttuu muottuuttes aagij, sehe stivriimâin poccui jotteem kuátumij kooskâ paaimândmâin, aidiŋguin tâi eres máhđulij vuovijguin;

2) kuátumij tálviáigásii kevttim minimistem njuovâmâin ucemustáá kyehti kuálmádâs jieškod-uv puásuituáluive njuovvâmpoccuin majemustáá 15 peeivi skammâmâánust, tâi, jis kiävtust láá sierânâs tálvikuátumeh, iärutmâin já njuovâmâin njuovvâmpoccuid ovdil poccui sirdem tálvikuátumâid;

3) kesikuáttumjodo ovdedem stivriimâin muottuuttes aagij tábâhtuvvee kuáđuttem vuovvijn, mii oovded luándu maangâhámásâšvuodâ já tuástu háitului miestui lasanem; ton lasseen tâi muulsâiävtulávt uásâlâšvuotâ kuátumijn olâšuttum, páihálij luánduvaiguttâsâidis peeleast merhâšittee toimâid, moh viggeh macâttid luándu ovdii tilân;

4) kuátumij ohtsii kiävtu lasettem palgâsij teikkâ čaggekuudij, siijdâi tâi eres ton sullâsij poccuidis oovtâst tipšoo palgâs puásuituálujuávhui ovtâstume tâi oovtâstpargo peht kuátumij maangâhámásâšvuodâ já kuáttumjodo ovdedem várás;

5) palgâskuáhtásii enâmuspuásuimere vyeledem tâlvikuátumij tile pyeredem várás toin naalijn, et meeri lii ucemustáá čiččâm já enâmustáá 20 prosentid 21 § 1 momentist uáivildum enâmusmeereest ucceeb.

Ovdeláá 2 moomeent 5 saajeest uáivildum tooimâ valjim já olášuttem vääti, et paalgâs lii toohâm vyeimist leijee miärdâs ton kuávlust toollâmnaál elettempoccui enâmusmeereest. Sierânâs miärdâs ij kuittâg tarbâsuu nuuvt kuhháa ko palgâs puásuimeeri páácá 21 § 1 momentist uáivildum enâmusmere vuálá eenâb ko 20 prosentid. Miärdâs puáhtá toohâd enâmustáá love ihân häävild. Palgâs miärdâs tááhust heiviittuvvoo 21 § 4 já 5 moomeent.

Purrâmušvirgádáh addel tâärhib miärdâsáid poccui kuátumij tipšom- já kevtimvuávám oovdânpyehtimvyevist sehe vuávám ráhtimist kevtum luámáttuváin.

40 c §

Vuáváámân kyeskee čuávum já raportistem sehe nubástusah vuáváámân

Paalgâs kalga jyehi ive nanodid kuvvim tast, maht vuávám lii olášum. Kuvvim kalga toimáttid Palgâsij ovtâstusân jyehi ive majemustáá skammâmáánu 15 peeivi.

Palgâsij ovtâstus kalga toimáttid palgâsij kuvviimij Purrâmušvirgádáhân skammâmáánu loopâ räi.

Paalgâs puáhtá táárbu mielđ já jieijâs olášuttem čuávum vuáđuld meridiđ nubástusáid vuáváámân, jis vuávám ain-uv tiävdá 40 b §:st asáttum vátamušáid. Jis vuáváámân siskelduvvee 40 b § 2 momentist uáivildum tooimâ olášuttem čälǵá máhđuttemmin, te paalgâs kalga mutteđ vuávám sajanpiejâmáin tooimâ nubbiijn toimáin, jis tooimái ucemusmiärân kyeskee vátamuš ij tast sorjohánnáá tievâ. Vuávám nubástussáid heiviittuvvoo ton lasseen, mii 40 a § 2–4 momentist asáttuvvoo vuáváámist.

Palgâs nanodem vuáváámân já 1 momentist uáivildum kuvviimân heiviittuvvoo, mii virgeomáháá tooimâ almosvuodâst adelum laavâst asáttuvvoo virgeomáháá äššikirjeest. Toi oosij ko koččamuš lii vuoigâdvuodâst finniđ tiäđu vuáváámist, palgâsân heiviittuvvoo, mii mainâšum laavâst asáttuvvoo virgeomáháá. Ton lasseen, mii mainâšum laavâst asáttuvvoo syeligâsâsttoollâmvuáđustâsâin, vuávám já kuvvim tiäđuid palgâs tâi puásuimâsteijei iälâtâsttoomâst kalga toollâđ syeligâsâst, jis toi adelem puáhtá vuáđustállum suujâ keežild továttid ruđálii vaahg puásuimâsteijei tâi palgâsân.

43 §

Palgâs siskiih puásui-iälu luovâtmeh

Poccui kaavpâšmist tâi skenkkiiimist kalga uásteet tâi skeenjkâ finnejee, mii lii siämmáa palgâs uásálâš tâi tagarin áigoo, ájättálhánnáá almottiđ puásui-išedân. Puásuimâsteijee, mon keeppidhánnáa poccui meeri lii eenâb ko kulmâ prooseent paijeel suu elettempoccui olesmeereest, ij uážu vyebdiđ tâi skenkkiiđ poccuidis mainâšum uástei tâi skeenjkâ finnejee ovdil ko sun lii olášuttám 22 a § 1 moomeent miäldásii poccui kepidemkenigâsvuodâs, peic jis luovâtem kuáská ubâ puásui-iälu já kepidemkenigâsvuotâ sopâmuš mielđ sirdoo luovâttâs finnejee.

47 §

Puásuitalurikkom

Kote táttulâs tâi huolâmettumvuodâ keežild

1) 30 § 3 moomeent vuástasávt kuáđá almoothánnáa tai almoot puástud puásuiluvättálmân poccuidis lohomere,

2) 10 § 1 momentist uáivildum kiáldu vuástasávt tai mainášum ceehi 2 moomeent miáldásávt vattum lovetáa puáhtá poccuid palgás kuávlun teikká

3) 42 § njuolgádušai vuástasávt paldattál poccuid,
kalga tuommiittáttáđ, peic jis tavvoost eres saajeest laavâst lii asáttum ängirub rángáštâs, puásuituáluurikkom keežild sáákun.

Virgeomáhâš puáhtá kyedđid ovdátutkámvirgeomáhâžân almoothánnáa rikkom, jis taho tai kuáridem lii väänis ige koččamušâst lah njuolgádušai kiárdášuvvee rikkom.

52 §

Kocceem

Purrâmušvirgádâh kocá taam laavâ já ton vuáđuld adelum njuolgádušai já miárádâšai nuávdittem já olášuttem.

Purrâmušvirgádâh puáhtá meridiđ palgás tai palgás uásálii, kote rikko taam laavâ tai ton vuáđuld adelum njuolgádušaid, ääši tääsi uáinust rijttájeijee meriääigi siste tevdid kenigâsvuođaidis.

Purrâmušvirgádâh puáhtá piävtálmittid 2 momentist uáivildum palgâsân čuosáttum miárádâš uhkesáhhoi tai uhkijn, et porgáhánnáa kuodđum pargo porgáttuvvoo palgás kuástádâssáin.

Uhkesááhust já porgáttenuhkeest asáttuvvoo uhkesákkulaavâst (1113/1990).

52 a §

Čuávumušmáksu

Purrâmušvirgádâh puáhtá meridiđ čuávumušmáávsu palgás uásálâžân, kote kuárrid 22 a § 1 moomeent miáldásii kenigâsvuođâ kepidid poccuidis mere. Máávsu stuárudâh lii 450 eurod jieškode-uv keeppidhánnáa kuodđum poccust. Keeppidhánnáa kuodđum poccuuh lohhojeh sierâ jieškode-uv taggaar puásuituáluive, kuás poccuuh láá keeppidhánnáa.

Čuávumušmáávsu puáhtá kyedđid meerridhánnáa tai meridiđ máksimnáál 1 moomeent miáldásávt miárášuvvee meereest ucebin, jis tavo puáhtá anneed vânisin ige tot čääiti peerustmettumvuodâ laavâ kenigâsvuođâin teikká jis máávsu meerridhánnáa kyedđim tai meridem ucemusmeereest ucebin lii tahon lohtáseijee eromâš tiilijđ huámášumán vâldimáin kuáhtulâš.

Čuávumušmáávsu ij uážu meridiđ ulmui, kii epiduvvoo siámmáa tavvoost ovdátutkámist, ášáskuttemkuoráttálmist tai tuámustooovlist joodoost leijee rikosääšist tai kiäs lii siámmáa tavvoost adelum laavâvuáimásâš tuámu. Jis máksu lii meridum, te siámmáa tavvoost ij uážu meridiđ nube čuávumušmáávsu ige tuommiđ tuámustooovlist rángáštâs.

Čuávumušmáávsu ij uážu meridiđ, jis ton puásuituáluive majemuu peeivist, kuás kuáridem lii nuuhâm, lii kuullâm paijeel kyehti ive. Taan laavâ vuáđuld máksimnáál meridum čuávumušmáávsu olášutmist asáttuvvoo sááhu olášutmist adelum laavâst (672/2002).

52 b §

Purrâmušvirgáduv tiädufinnimvuoigáduvuođâ

Purrâmušvirgáduvâst lii vuoigáduvuođâ finniđ syeligâsâsttoollâmnjuolgádušai estihánnáa taan laavâst asáttum pargoj olášuttem várás velttimettumis tiäđuud palgâsijn já toi uásálijn.

Taat laahâ puátá vuáimán 1 peeivi kesimáánust 2026. Ton 52 a § heiviittuvvoo kuittâg eskin ive keččin taan laavâ vuáimán šoddámist.

Merkkâpirráduvâin já stuárráamusâin suovvum puásuimeerijn adelum eennâm- já meccituáluministeriö asáttâs (414/2020) páácá vuáimán taan laavâ vuáimán šodâdijn.

Taan laavâ 22 a § heiviittuvvoo meid ovdil taan laavâ vuáimán šoddâm palgâs uásálâškuáhtásii reekkigtuálun merkkejum poccuid, jis merkkiimist lii kuullâm enâmustáá kulmâ ive já merkkim lii tohhum taggaar puásuituáluive, kuás palgâs uásálijn lii lamaš kenigâsvuotâ kepidid poccuid.

Paalgâs kalga nanodid vuossámuu poccui kuátumij tipšom- já kevttimvuávám kyevti ive ääigi siste taan laavâ vuáimán šoddámist.

Helsingist 29.5.2026

Täsivääldi president

Alexander Stubb

Eennâm- já meccituáluminister Sari Essayah